

נמר של עיר

האמן שפועליו פושעים ובטלנים וצרכים.. לעבוד

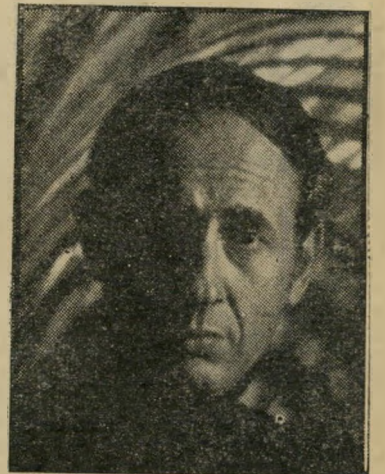
לפחות 14 ימים בשבוע * אנטישמיות ב"צוותא" * האם זה חינוכי

ללמד על ה"סיוון"? * חתן "פרס נובל" מואשם בפלגאניאט

אמנות

התעשיין ההוגה

עמי שביט הוא תעשיימן-תעשיין וגם אמן. הוא משלב תענוג עם כסף, וזיעה עם אמנות. כשהוא מסיים את ניהול פרויקט ענקי בבית-החרושת הוא עוטה ארשת פנים הרמאנית ונכנס למעבדת המאה ה-21 שלו והוסף בדל"ת אמנות לאדם ההוגה. כותלי המעבדה שלו מברודים את האמן שבו מאיתה זינה פרולטאריה שריחה נר דף במיפעל שלו. בין צבעים וזרחים, קסי

עמי שביט פרזיטים, בוגדים

דוה חלל וזאב מיכשורים שאין ידו של האמן הישראלי הממוצע משגת לרוכסם מתנתק עמי שביט מבצע תוספת-היוקר ומתביעות שבוע העבודה המקוצר של פועליו.

על עובדיו של עמי שביט, התובעים לעצמו שבוע עבודה מקוצר, כדי שגם הם יוכלו לצייר, ואולי גם להגות, מאיים שוטו של אחי האמן וראש התעשיינים, הצוות לעברם: "פאראזיטים! הם רוצים להרוס את המשק! כוגדים, העלולים להי פוך מיפגע ביטחוני!"

מאחר שעמי שביט הוא תעשיין, הוא מרבה לצאת לחוץ-לארץ (על חשבון שבוע העבודה הארוך של פועליו, שאי-גם שותפים ברווחים). הוא הפך אמן איש-העולם-הרחב. הוא למד כיצד מטז טזים בעיני מיליוני צופים של הטלוויזיה, כיצד מתנהגים הגדולים אורחתי העולם. משום כך הוא הרהיב ונשא את "בשורתו האמנותית" בתוכנית מולטיוויזיה לפועליו, וקבע: "הארץ היא פרובינציה, והתיקשורת רעה. כשהייתי באמריקה... כשהייתי באמריקה... כשהייתי..."

במולטיוויזיה המחיש לנו עמי שביט את אמנותו, שהיא חבישת קסדה לבנה המש" מיעה מוסיקה שאותה חיבר עמי שביט. הוא לא סירב בטלוויזיה אם הוא מחלק לפועליו קטנות כאלה, שתגנה על רא" שיהם ותשמענה להם מוסיקה שתגן על עור-התוף של אונייה. אבל התעשיין ההוגה הכהיר שבקרב הוא ניפיק קטנות צבעוניות שתשמענה את המוסיקה שלו, ויש מי שחושש כי בינות לצלילים שהל" חין עמי יישמעו גם דבריו של אחיו" שותפו בומה שביט, שיאשים את הפוע" לים כפושעים ובטלנים ויוסיף: "שבוע עבודה קצר זה כמו להרוג את המדינה..."

על הפועלים לעבוד לרגל המצב הביט" חנוי והכלכלי 14 ימים בשבוע..." ככלל, אמנות זה רק בשביל תעשיינים. פעם הם רק קנו אותה. עכשיו הם מת" חילים גם לייצר אותה. והפועלים יעבדו 14 ימים בשבוע כדי שיהיה להם די כסף לרכוש את האמנות של בעלי המיפעלים שלהם. אמנות זה לא בשביל הפועלים.

תיאטרון

סבל ממוסחר

בתל-אביב קיים מוסד להפצת תרבות מתקדמת בשם צוותא שהוא שלוחה תר" בותית של מפלגת-הפועלים-המאוחדת (מפ"ם) והקיבוץ-הארצי של השומר-הצ" עיר. שלוחה תרבותית זו שנועדה לקהל עירוני ועיר-בורגני, היתה סלקטיבית למדי בתקופה שבה היתה מפ"ם מוכרגת ומבויינת על השילטון. אימצה לעצמה בי ימים שלוחת-הארץ אלה הצגת תיאטרון דר" קומנטארית המושתתת על הצגת תיאטרון דוקומנטארית מלפני כמה שנים. שנועדה בשם סטאטוס-קורואדיס ועסקה בשעתו בסבל שהממשלה, שמפ"ם היתה חתומה על קווית-הסוד שלה, העניקה לכמה אורחים שיהדותם הוטלה בספק ולשאר קורבנות של דיני אישות יהודים.

צוותא לתרבות מתקדמת מתייחסת להי פקה זו כפי שקיבוצי הקיבוץ-הארצי מת" ייחסים מהבחינה הכלכלית לשאר תוצרתם, והנהלת המקום ההליטה לפועל לפי כללי הפירסומת המתקדמת ועל פי הכלל: כרי למכור בשר סופים - אפשר להשתמש גם כסופ מרויאני...

תוכנית "חזרה בתשובה" נוכחות בהצגה - אינה נותנת...

ועוד כמה בדרנים אלתיים. מגמה זו, עם המהפך הפוליטי שהפך את בעלי-המקום לאופוזיציה, הסבו אמרגני "התרבות המת" קדמת" לכותרת "בימת צוותא מגיבה" וזאת מעל לציר אנטישמי במידת-מה שבו מגיח ראש של יהודי שומרי-מצוות מתוך נעל גבהה ובמודגש נאמר לידו: "נוכחותך בהצגה - היא תגובתך" ומת" חת לסולית אותה נעל חרדית והכותרת "חזרה בתשובה" נאמר "תעודה היתולית" פירסומת אוולית ודמאגוגית זו העל-

תה בי את התחושה המבחילה שאם לא אלך לחוות באותה, תעודה היתולית" הרי אני עלול לפסוע ברחוב שעה שעשרות עיניים יינעצו בי וישאלו: מה, עוד לא הגבת על עניין החזרה-בתשובה? הגמת היא שנוכחותו של איש באולם צוותא אין בכוחה להיות תגובה לדבר. לכל היותר זו יכולה להיות עיסקה תר" בותית-כלכלית בין מוסד כלכלי-תרבותי לבין צרכני-תרבות ועיר-בורגני, עיסקה על אספקת "תעודה-היתולית" במסווה של אידיאולוגיה מהוהה. כך שעל-כל-פנים "נוכחותך בהצגה - אינה תגובתך" ל" דבר. ואם מישהו יאמר לך זאת, או לך ספר זאת לצוותא שלו.

שטיפת מוח

זרע הפורענות

ברקע-הבור של מערכת החינוך הישראלי נטמן לפני כשבועיים זרע הפורר" ענות ביוס-עיון למורים לספירות שנוערך בבית בני-ברית, בתל-אביב. נושא יוס" העיון היה להרגיש בשנת ה-30 לקום המדינה את נושא תקומת-ישראל במיסג" רת הלימודים על כל ההיבטים שבו. ה" העפלה, מילחמת-השיחזור, הקמת יישובים ועוד. כל זאת, במסגרת שעורי הסיפ" רות ובאמצעות הסיפורת הוסיפה לילדים. יוזמו של יוס" העיון הוא גרשון ברג" סון, מנהל מחוז ירושלים במשרד החי" נוד והתרבות, שהציג את השאלה: "כמה זיון את הילדים של היום?" והיווה וה" מזין המחיש ותיאר כיצד פעם, הילדים התגייסו למחתרת אך הסתירו זאת מהור" ריהם, בעוד שההורים ידעו גם ידעו לאן מועדות פני הנוער, אך לא עצרו בעדו. כמו שאמר האב בסיפור על "ההגנה" מתוך "יהי האומץ" למנחם תלמי: "תנו לו בגדי האץ, שיהיה כמו כולם..."

בהמשך דבריו החינוכיים הציע גרשון ברגסון בין השאר: "להרגיש מוטיבים שהם מאותה התקופה ההיא: זרד בור" מה', הסלקי', השבת השחורה, ההש" בעה למחתרת, האומנים, הרבקה הכרי" זום בלילות, הרצבים של ההגנה, ולהד" גיש בפני הילדים של היום כי הילדים של אז היו באווירת מעשה. איש לא ישב או חיבוקי-דידים וקטר כמה רע, קמו ועשו כדי שיהיה טוב יותר, עשו מפני שכולם ידעו שאין דרך אחרת..." כמה מרתק לשמוע את גרשון ברגסון, מנהל מחוז במשרד החינוך, מתעלם מה"סיוון" וממכות בין בני נוער בית-ידי לנוער של ארץ-ישראל-העובדת, ומהעבודה שרבים לא טרחו ולא קמו ועשו כדי שיהיה טוב יותר."

מסתבר שיוזמו של יוס" העיון הכין את שעורי-הבית שלו היטב, המהפך השילטון" ני הביא אותו לחטט בין סוגות רבות של סיפורי-זימה-חינוכית לילדים עד שהצליח למצוא סיפורן העוסק בפעולות הלח"י בשם נערי המחתרת מאת מחברת אלמר" גיש בשם אסתר שטירקוצל. ברוב טורי" חתו מצא גרשון ברגסון ענין גברת מתוך גלריית הגרפומניות-המלחמתיות, מנותח" גלבוש, שחיברה ספר הקרוי שגיל החמו" רים ובו מסופר, לדבריו, על מיבצע שהי" טל על הנערות: "לנפץ את פנסו הרחוב" כדי לגרום לעלטה שבחטותה ויכול לפ" עול הכרי המחתרת בלילה..." תורמים נוספים להטמנת זרע הפורע" נות החינוכי בילדים באותו יוס" עיון היו הגברת לאה חובב והפסיכולוג ד"ר רמי ברגיורא, הראשונה טענה ל"מרבית הצער יש מעט מאוד שירים בנושא אה"

בת ציון ותקומת המדינה לגיל הרך... והסברה המצוי עימה הוא: "אולי משום שבאותה תקופה לא כתבו למען ילדים, ומשוררים רבים חששו לגלוש למיליטא" ריוב, שהיה בהכרח חלק מהווי התקופה." גישה מקורית פרשנית וחדשה הביא ביוס" העיון הפסיכולוג ד"ר רמי ברגיור" רא (לא קרוב של שמעון ברגיורא) שיעץ למורים עצות, "פסיכולוגיות": "לעורר את סקרנות הילד עלידי דברים הקרובים לליבו ולליבונו. הנוסטלגיה סר" חפת את הקורא, היכולת להיזכר ולהעלות דברים מן העבר היא מישחק, להיות כן אלמות"..." טוען הפסיכולוג, וממשיך ומוהיר: "ילדי הכיתות הגבוהות של בית-הספר היסודי הם בשלב ההתבגרות שיש בו הרבה מן ההתנגדות והמרד נגד ההורים, ועלולים הדברים להישמע הירי" איים וסטריאוטיפים וליצור התנגדות..." במילים אחרות, יש מי שמופקד על נישמתם הרכה של צברינו החמודים והי" עוקצניים, על הזרקת הפטריוטיזם העי" וור והבלתי-מבוקר למוחותיהם - והכל בעבור משכורת ממשלתית, ללא סנקציות ושביחת תוספת רכב. וזה שוקד גם על עריכת ימי-עיון שנועדו להדגיש את הי" יפה והחד-צדדי, תוך התעלמות מתפקי" דיו של החינוך להביא תמונה מקיפה של מצב היסטורי. הוי דורכי ענבים ומושכי זרע-הפורענות.

שערויה

פלגאניאט?

לפני שנה בדוק, זכה הסופר האמריקאי ממוצאי יהודי, סול בלו, בפרס נובל לסיפ" רות. סיפורו האחרון, שראה אור זמן קצר לפני זכייתו בפרס, תשורת הומבולדט, מתייחס לסופר פון-הומבולדט פליישר המוריש עם מותו כתבי-יד לידיו תמורת חוב שהוא חב לו. כתבי-יד מכיל את סיפורו של סופר מצליח שבידיו מצוי כתבי-יד שבו הוא מתאר מסע בלויים ועי" נגינים עם נישאשו, ופירסום כתבי-יד עול" לנפץ את נישואיו של הסופר לכלתו, סוכ" נו הסיפורתי של הסופר מציע לו לשחזר את המסע יחד עם אשתו. הסופר עושה כן. הספר רואה אור ואשת הסופר חשה בשיחזור ונוששת אותו.

אחרי שזכה בלו בפרס נובל גילה שח" קו-הקולנוע האיטלקי מארצילו מסטרויאני עניין בסיפור, ותוך כמה חודשים אירגנה חברת-הפקה בשם דיי-פילם שנועדה לי" צלם את הסרט בכיכובו. עם פירסום הדי" בר הורה במי-הקולנוע האיטלקי לואיגי קומנצ'יני לפרקליטו לפרסם את-הרה שהי" סיפור הוא שלו, וכי רשם אותו ב-1964 במשרד הפנטטים האיטלקי. בירור קצר העלה כי אכן קומנצ'יני רשם סיפור הי" דומה בתוכנו לתשורת הומבולדט.

בניות דתופות לסופר סול בלו, המת" גורר בשיקאגו, הביאו לבסוף לתגובתו להאשמה, ובה אמר בין השאר כי שמע את הסיפור מידיד איטלקי, פאלו מילא-נו, במקרה הסיפורות של שבועון-החדשות ל'אפוסטו. ואף ביקש את רשותו להש" תמש בו ונענה בחיוב. כשבשאל פאלו מילאנו על כך, הוא אישר את העובדה שסיפור את הסיפור לסול בלו ולעוד עשרות סופרים וחסרי" טאים, במשך כעשרים שנה, ביניהם לר" איגי קומנצ'יני. בימים אלה עומד להיפתח באיטליה מאבק מישפטי, שנועד להכריע למי מגיי" עים תמלוגי תשורת הומבולדט. קיימת